

Les diferències salarials a Barcelona

Ma Jesús Calvo i Cristina Mora

Departament d'Estudis i Programació. Gabinet Tècnic de Programació

Paraules clau: bretxa salarial, equiparació salarial, salari mitjà

El salari és la principal font d'ingressos dels treballadors i el determinant directe de la seva capacitat de despesa. L'estadística dels salaris mitjans que van percebre els assalariats residents a Barcelona durant l'any 2014, obtinguda a partir de l'explotació la *Muestra Continua de Vidas Laborales (MCVL)*¹ permet per primer cop disposar d'informació sobre les diferències salarials existents entre homes i dones a la ciutat. L'any 2014, el salari mitjà anual de les dones va ser un 25,1% inferior al dels homes. Aquesta diferència, anomenada bretxa salarial, va ser generalitzada: les dones van cobrar menys que els seus homòlegs en totes les franges d'edat, en tots els nivells educatius, nacionalitats i grups professionals, en gairebé la totalitat de sectors, tipus de contracte i jornada.

Introducció

L'objectiu d'aquest article és analitzar les diferències retributives entre homes i dones a partir de l'estadística detallada dels salaris mitjans que van percebre els treballadors residents a Barcelona durant l'any 2014.

Tradicionalment, l'escassetat de dades ha dificultat l'estudi de l'estructura i l'evolució detallada dels salaris, sobretot a nivell municipal. L'explotació realitzada pel Gabinet Tècnic de Programació (GTP) de l'Ajuntament de Barcelona de la *Muestra Continua de Vidas Laborales (MCVL)*, permet disposar d'una estadística de salaris per a la ciutat de Barcelona inèdita fins avui, amb

1. La MCVL es construeix a partir d'una mostra representativa de dades dels registres administratius de la Seguretat Social als que s'afegeixen dades del Padró Continu i del resum anual de retencions i ingressos a compte de l'Impost sobre la renda de les persones físiques (IRPF) de l'Agència Estatal de Administració Pública (AEAT).

característiques personals dels treballadors (edat, nacionalitat), grup professional, tipus de relació laboral (contracte indefinit o temporal, jornada completa o parcial) o sector d'activitat que els ocupa, entre d'altres aspectes.

La informació que es presenta s'ha obtingut a partir dels guanys bruts anuals dels treballadors (percepcions íntegres dineràries més percepcions en espècie valorades), és a dir, abans de que siguin practicades les retencions a compte de l'IRPF i les deduccions per contribucions a la Seguretat Social a càrrec del treballador.

S'inclou el total d'ingressos rebuts per cada treballador per compte d'altri, pel contracte (o contractes) vigent(s) en el moment de descàrrega de l'arxiu de 2014. Queden excloses les pensions, les prestacions d'atur o altres ingressos com ara els derivats de conferències o seminaris, els premis i els rendiments d'activitats econòmiques.

La informació correspon als salaris bruts anuals dels assalariats del Règim General de la Seguretat Social, amb l'excepció dels treballadors de la llar. No s'inclouen, per tant, les rendes salarials dels règims especials (treballadors autònoms, règim agrari i del mar).

L'estudi se centra en les rendes salarials mitjanes de l'any 2014 dels homes i dones assalariades residents a Barcelona, amb independència d'on estigui ubicat el seu centre de treball. Tanmateix, s'inclouen també algunes referències als salaris de les persones que treballen a Barcelona –visquin on visquin–, i als salaris de Catalunya i Espanya.

Tota la informació continguda en aquest article s'ha extret de l'informe “Els salaris mitjans a Barcelona. 2014”, del Gabinet Tècnic de Programació, que es pot consultar al web Barcelona Economia. <http://barcelonaeconomia.bcn.cat/ca/estudis-i-publicacions>.

Principals resultats

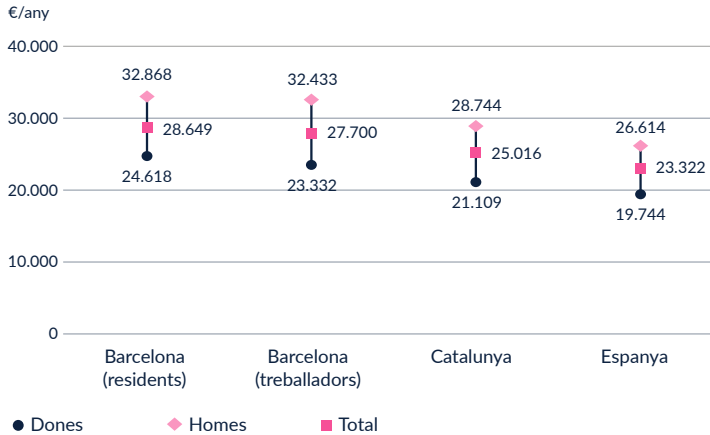
El sou mitjà dels residents a Barcelona l'any 2014 va ser 28.649 euros bruts anuals. Aquest sou va ser superior al salari mitjà de Catalunya (un 14,5%) i al d'Espanya (un 22,8%). També va ser més alt (un 3,4%) que la retribució mitjana de les persones assalariades que ocupen un lloc de treball a Barcelona, independentment del seu lloc de residència. El salari dels residents a la ciutat, per ambdós sexes, va estar per sobre del de la resta d'àmbits, essent les diferències lleugerament més grans en el cas del col·lectiu femení.

La diferència salarial per sexes va ser considerable i generalitzada. L'any 2014 el salari mitjà anual de les dones va ser de 24.618 euros, un 25,1% inferior al dels homes, que es va situar en els 32.864 euros. Així doncs, les dones assalariades barcelonines van cobrar, de mitjana, uns 8.250 euros menys que els homes assalariats.

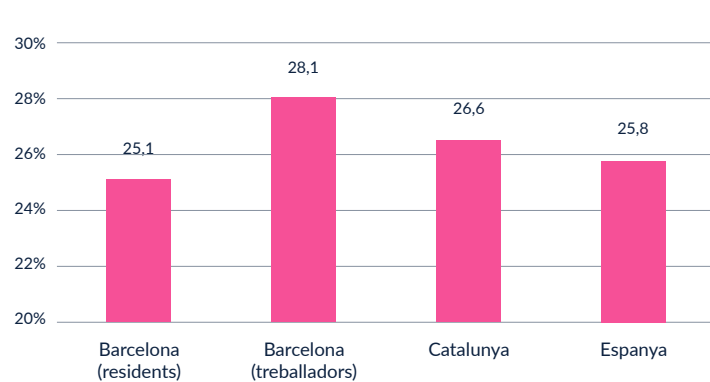
La bretxa salarial existent a la ciutat va ser inferior a la dels assalariats que ocupen un lloc de treball a Barcelona, que es va situar en un 28,1%. Les bretxes de Catalunya (26,6%) i Espanya (25,8%) també van ser lleugerament superiors. A la Unió Europea², el mateix any 2014 la bretxa estava situada en 16,1%.

2. Font: Eurostat, a partir dels guanys bruts per hora segons l'Enquesta sobre l'estructura dels ingressos. Resultats no homogenis amb els de Barcelona, Catalunya i Espanya calculats a partir de la MCVL.

Gràfic 1. Guanys salarials mitjans a Barcelona i altres àmbits (2014).

Gràfic 2. Bretxa salarial entre homes i dones (2014).

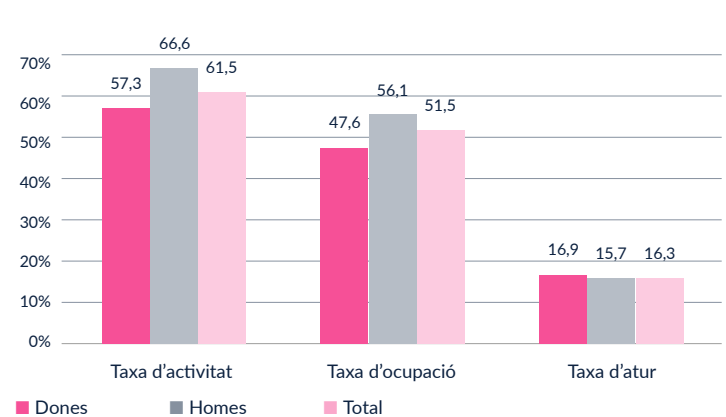
Les diferències salarials entre homes i dones

La bretxa salarial és un dels indicadors que reflecteixen la desigualtat entre homes i dones. La situació de les dones al mercat de treball encara no assoleix el nivell d'igualtat que seria desitjable. En general, la dona hi té menor presència, amb unes taxes d'activitat i d'ocupació inferiors i pateix més atur, encara que les taxes a finals de 2016 tendien a convergir (11,3% els homes i 11,6% les dones). El col·lectiu

femení és també el que té més ocupacions temporals i jornades parcials. Segons l'*Encuesta de la Población Activa* (EPA), el 10,6% dels homes ocupats treballen en jornada parcial, front al 16,8% de les dones³.

Les diferències retributives poden derivar en alguns casos d'estructures ocupacionals desiguals per sexes (diferències en professions, activitats i jornades), mentre que en d'altres es presenten entre persones que tenen la mateixa formació i fan el mateix tipus de feina. Es tracta, doncs, no només d'una qüestió econòmica, sinó també d'una problemàtica estructural i social, derivada de tradicions i factors culturals, que fan que la dona tingui una major dedicació que l'home a les responsabilitats familiars. Aquest fet condueix al malbaratament del seu talent en el món laboral, amb un impacte directe en el seu nivell salarial, en el desenvolupament de la seva carrera professional i en l'accés a llocs d'alta responsabilitat.

Gràfic 3. Taxes d'activitat, ocupació i atur. Barcelona (2014).

3. Font: *Encuesta de la Población Activa*, INE. Dades del 4rt. Trimestre de 2016.

Tot i no seguir un patró estricte, generalment les bretxes salarials més altes es donen entre els treballadors i treballadores de més edat, els nivells formatius més elevats, els grups professionals més alts i els sectors més ben pagats, mentre que les bretxes més baixes es donen entre la gent jove i els contractes amb salaris més baixos.

Si posem el focus en les característiques personals dels treballadors residents a Barcelona, de l'anàlisi dels salaris mitjans per nacionalitat es desprèn que només els ciutadans espanyols –el 87% del total– van rebre un salari mitjà superior a la mitjana. La bretxa salarial en aquest col·lectiu va ser notable, i les espanyoles van rebre un salari mitjà inferior en un 26,7% al dels seus homòlegs.

Els ciutadans de la resta de la UE van ser els següents en nivell salarial i es van situar relativament a la vora de la mitjana. La bretxa salarial en aquest col·lectiu encara va ser més alta (30,9%).

La resta d'agrupacions geogràfiques va quedar, com a mínim, un 41,8% per sota de la mitjana. Molt més per sota encara van quedar les dones d'Amèrica Llatina i de la resta del món, amb un sou inferior als 14.500 euros anuals. Mentre que, per a les primeres, la diferència salarial amb els seus homòlegs va arribar al 25%, la bretxa salarial va ser més reduïda pel col·lectiu de salaris més baixos, el de la resta del món (8,3%).

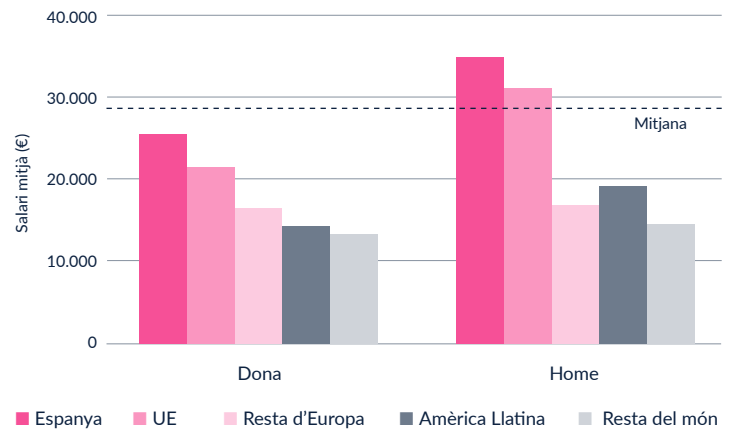
Bona part d'aquestes diferències salarials pot venir explicada per la connexió entre la retribució segons nacionalitat i el nivell d'estudis o la categoria professional. Així, per exemple, entre els ciutadans de la resta de la UE

Taula 1. Guanys salarials mitjans segons nacionalitat. Barcelona (2014).
€/any

	Dones	Homes	Total
Espanya	25.511	34.784	29.946
UE	21.604	31.274	26.747
Resta d'Europa	*16.461	*16.988	16.669
Amèrica Llatina	14.476	19.293	16.670
Resta del món	13.482	14.709	14.250
Total	24.618	32.868	28.649

* Nombre d'observacions inferior a 100

Gràfic 4. Salari mitjà segons nacionalitat.

predominaven els llicenciats, enginyers i doctors, tant en la categoria femenina com en la masculina.

Posant el focus en les remuneracions en funció de l'edat dels treballadors, es pot dir que hi ha una relació positiva entre edat i guanys salarials (veure gràfic 5). Les

retribucions són normalment més elevades a mesura que els assalariats assoleixen major experiència i antiguitat en els llocs de treball.

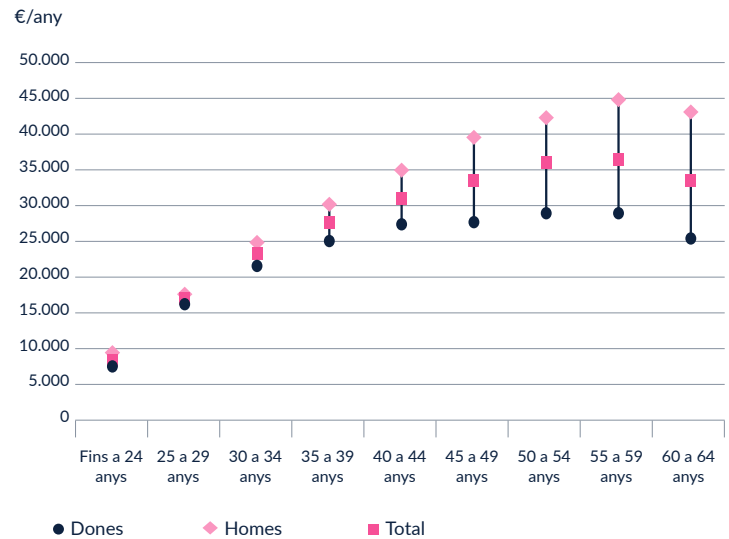
Els salaris de les treballadores residents a Barcelona el 2014 es van situar uns quants esglaons per sota els dels homes en tots els grups d'edat, amb una esclatxa salarial més gran entre els treballadors de més edat i més reduïda pels col·lectius joves, degut a que quan nois i noies acaben els estudis i accedeixen al mercat laboral tenen salaris molt baixos, però relativament semblants.

Així, el grup amb edats compreses entre els 25 i 29 anys és el que va registrar la major equiparació salarial el 2014, tant a Barcelona com a Catalunya o Espanya. Les dones d'aquesta edat residents a la ciutat van percebre un salari mitjà de 16.426 euros anuals, inferior en un 6,8% al dels homes. Cal tenir en compte que el sou mitjà en aquesta franja d'edat (16.998 euros) es va situar més del 40% per sota de la retribució mitjana de Barcelona.

Només els joves fins a 24 anys van tenir sous més baixos (més del 70% per sota de la mitjana), per l'elevat pes de la temporalitat que caracteritza l'ocupació en aquest col·lectiu. Es tracta de salaris tan reduïts que difícilment permeten l'autonomia financera d'una persona a Barcelona i no deixen marge per gaires diferències per sexes.

El que resulta sorprenent és que, tot i la millor qualificació (tant per nivell d'estudis, com en ocupacions) de les dones més joves respecte de les de més edat, les diferències salarials entre homes i dones segueixen existint encara entre els menors de 30 anys.

Gràfic 5. Salaris mitjans per grups d'edat.

Tanmateix, és a partir d'aquesta edat, en un moment del cycle vital en què sovint cal començar a conciliar vida laboral i familiar, quan les diferències salarials es fan més intenses. L'efecte combinat de l'edat amb el nivell educatiu i el grup professional dibuixa un salt en la bretxa salarial en les generacions de més edat, en les que –de mitjana– les dones tenen menys formació acadèmica i ocupen categories laborals inferiors, a banda que probablement han assumit al llarg de la seva vida més responsabilitats familiars.

Amb les dades de 2014, les dones van assolir el seu nivell salarial mitjà màxim dels 50 als 54 anys, i només el col·lectiu femení amb edats compreses entre els 50 i 59 anys va percebre salaris superiors a la mitjana de ciutat, amb una diferència salarial respecte els homes que les va situar, com a mínim, un 30% per sota.

Taula 2. Guanys salarials mitjans segons grups d'edat. Barcelona (2014).
€/any

	Dones	Homes	Total
Fins a 24 anys	7.753	8.961	8.336
25 a 29 anys	16.426	17.617	16.998
30 a 34 anys	21.687	24.907	23.333
35 a 39 anys	25.169	30.207	27.719
40 a 44 anys	27.224	35.069	31.049
45 a 49 anys	28.097	39.579	33.543
50 a 54 anys	29.439	42.570	35.896
55 a 59 anys	29.103	45.130	36.706
60 a 64 anys	25.407	43.254	33.386
65 i més anys	*20.351	*50.694	37.240
Total	24.618	32.868	28.649

* Nombre d'observacions inferior a 100

En el grup de 60 a 64 anys, el salari de les dones va ser un 41,3% inferior al dels homes, i un 11% inferior al sou mitjà de Barcelona, posant en evidència que les dones estaven ocupades en tasques menys qualificades i pitjor remunerades, mentre que els càrrecs de responsabilitat amb remuneracions més elevades estaven reservats als homes, que tenien així un major incentiu a continuar treballant més enllà dels 65 anys.

De cara al futur, i atès que en aquests moments existeix una bretxa de gènere en el rendiment educatiu a favor de les joves⁴, caldrà anar seguint l'evolució de les carreres

professionals de les dones que es van incorporant al mercat laboral, ja que amb una major igualtat de condicions respecte als seus homòlegs i amb un repartiment més equitatiu de les responsabilitats familiars, haurien de poder optar a categories laborals superiors.

L'aproximació a la relació entre el sou de les dones i la seva ocupació en determinades tasques és sovint utilitzada com a argument de les menors retribucions que perceben. De fet, un dels determinants naturals del nivell retributiu d'una persona assalariada és el grup professional al que pertany.

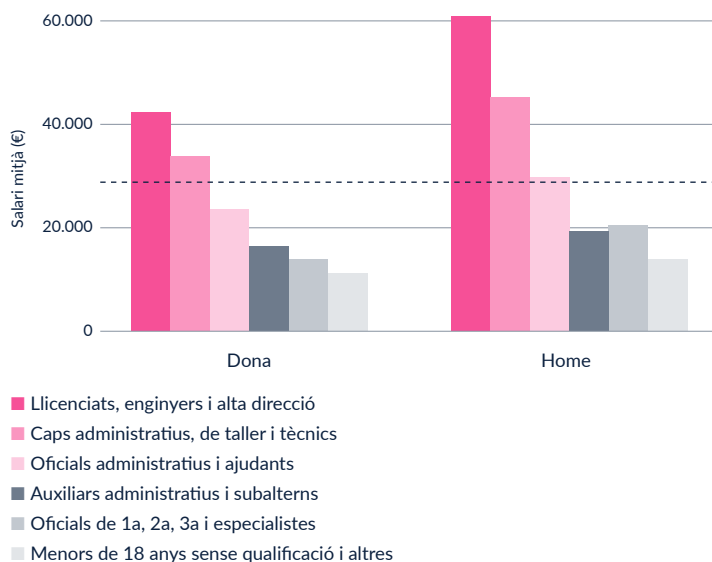
El grup de llicenciats, enginyers i alta direcció va encapçalar la classificació salarial el 2014, amb una retribució que va sobrepassar un 80,6% la mitjana. Només el grup professional de caps administratius, de taller i tècnics es va situar també per sobre de la mitjana (en aquest cas un 35,7%), mentre que la resta de grups va quedar per sota.

Taula 3. Guanys salarials mitjans segons grup professional. Barcelona (2014).

€/any

	Dones	Homes	Total
Llicenciats, enginyers i alta direcció	41.759	60.540	51.743
Caps administratius, de taller i tècnics	33.809	44.763	38.866
Oficials administratius i ajudants	23.415	29.596	26.084
Auxiliars administratius i subalterns	16.186	19.193	17.315
Oficials de 1a, 2a, 3a i especialistes	13.788	20.385	18.455
Menors de 18 anys sense qualificació i altres	10.997	13.967	12.476
Total	24.618	32.868	28.649

4. Pel nivell d'ensenyament post obligatori, a Catalunya, segons dades del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu. 2014.

Gràfic 6. Salari mitjà segons grup professional.

Les dones van seguir la mateixa escala retributiva que els homes, però en totes les categories es van situar uns esglaons per sota.

Desagregant per categories, la bretxa salarial va augmentar en les categories extremes: en el grup d'oficials de 1a., 2a. i 3a. i especialistes, la bretxa va assolir el valor més alt, un 32,4%, alhora que en el grup alta direcció, enginyers i llicenciats, la bretxa va ser del 31,0%. A la resta de grups professionals, la bretxa es va situar per sota de la mitjana.

Al grup professional més alt (llicenciats, enginyers i alta direcció), les dones gairebé representaven la mateixa proporció que els homes: un 46,8% dels efectius del grup era ocupat per dones i, a més, tenien un pes bastant

semblant (el 15% de les dones i el 18% dels homes pertanyien a aquest grup professional). És a dir, les dones tenien una presència similar a la dels homes, però van cobrar un 31% menys.

En síntesi, es posa de manifest que, amb una formació similar, les dones que ocupen llocs de més responsabilitat cobren menys que els seus homòlegs, i la diferència amb els seus col·legues és més alta que en categories inferiors, exceptuant oficials i especialistes.

Les retribucions salarials presenten una gran disparitat per sector d'activitat. A l'explotació de 2014 els extrems els ocupaven, per la banda alta, les finances i assegurances, que van encapçalar el rànquing de remuneracions amb un salari mitjà de 54.158 euros, més que triplicant el que percebien els treballadors de l'hostaleria, que tancava la banda baixa amb 15.055 euros.

Cal tenir present, però, que les remuneracions per sector poden patir un cert biaix degut a l'externalització i la subcontractació de tasques més o menys tècniques, que és cada cop més freqüent, però no és homogènia sectorialment. Com tampoc ho és la implantació de l'ocupació submergida, relativament més estesa en branques com l'hostaleria o la construcció i inexistent en d'altres com l'Administració Pública.

La indústria va ser la segona branca d'activitat amb un nivell retributiu més alt, amb un salari que va depassar en un 34,8% la mitjana. Que aquest sector on el homes són majoria –després de dècades de transformació i pèrdua de pes relatiu en favor dels serveis– tingui un salari mitjà

Taula 4. Guanys salarials mitjans segons sector d'activitat. Barcelona (2014).

€/any

	Dones	Homes	Total
01. Indústria	32.861	41.597	38.632
02. Construcció	22.627	25.991	25.199
03. Venda i reparació vehicles	*23.548	30.312	29.239
04. Comerç a l'engròs	30.449	36.142	33.793
05. Comerç al detall	16.765	21.957	18.845
06. Transport	32.698	32.665	32.674
07. Hostaleria	14.493	15.461	15.055
08. Informació i comunicacions	33.174	36.281	35.177
09. Financeres i assegurances	39.547	67.236	54.158
10. Activitats immobiliàries	23.995	26.136	24.825
11. Activitats professionals, científiques i tècniques	26.401	38.248	31.528
12. Activitats administratives i auxiliars	16.791	26.460	21.156
13. Administració Pública	30.714	38.408	33.893
14. Educació	22.322	27.264	24.009
15. Sanitat	31.695	42.197	34.607
16. Serveis socials	16.308	20.887	17.593
17. Artístiques, de lleure i serveis a les persones	16.251	23.546	19.507
Total	24.618	32.868	28.649

* Nombre d'observacions inferior a 100

relativament elevat es pot associar al fet que bona part de la indústria que queda a la ciutat té un fort component estratègic associat a indústries avançades, que atreu talent molt especialitzat i ben remunerat, així com al fet que

molts directius de grans corporacions situades a la regió metropolitana resideixen a Barcelona.

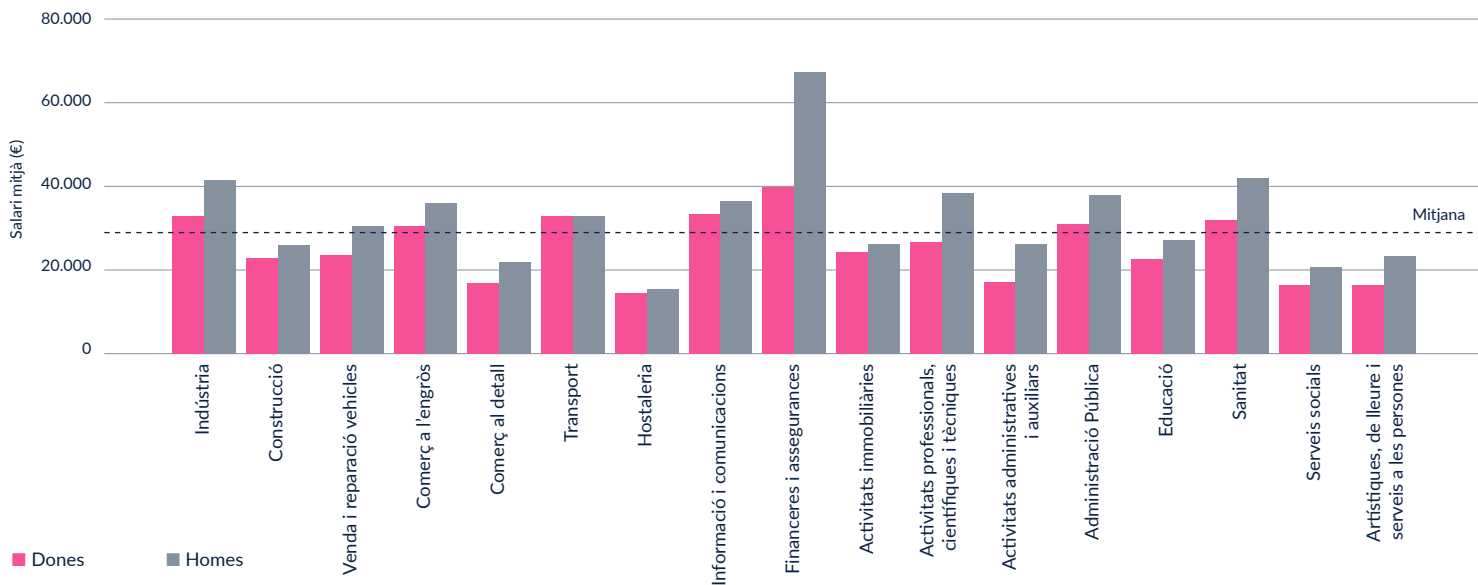
Els sectors que quedaven per sota de la frontera dels 20.000 euros i que acompanyaven l'hostaleria en les posicions més baixes són les activitats artístiques, de lleure i serveis a les persones, el comerç al detall i els serveis socials.

Aquestes branques -altament feminitzades-, tenen una certa presència d'economia submergida que pot explicar una part del baix nivell salarial. Però cal ressaltar que tenen un pes rellevant en l'estructura productiva de Barcelona i un índex d'especialització elevat en relació amb l'economia catalana; especialment, el comerç al detall i l'hostaleria, que ostenten una posició important tant en nombre de treballadors (entre les dues branques sumen un 17% dels treballadors de Barcelona) com en el VAB de la ciutat (prop d'un 13% del total).

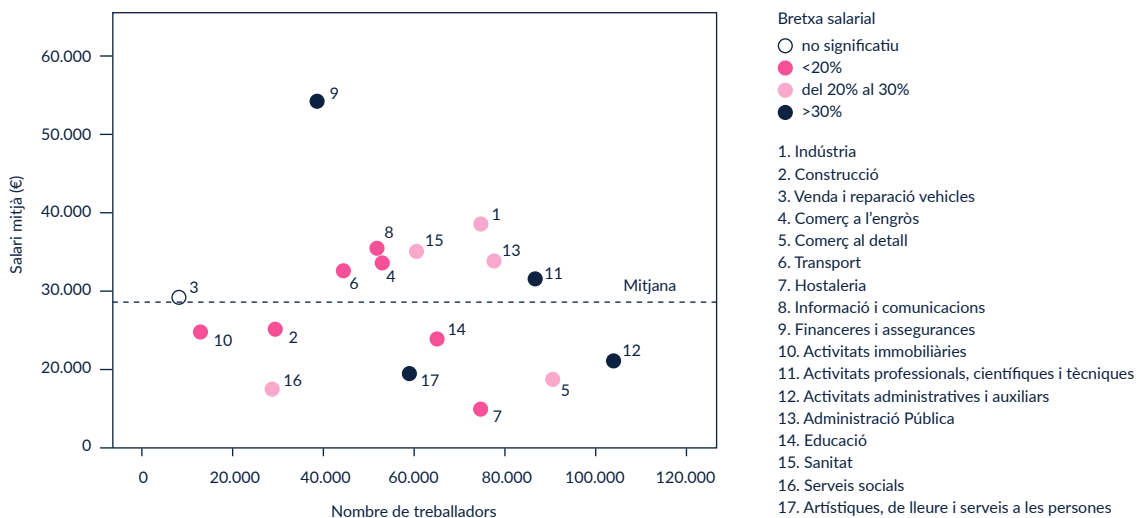
Les diferències de remuneracions entre homes i dones per sectors d'activitat són considerables. Van des del 41,2% del sector de finances i assegurances al -0,1% al transport, l'únic sector en el què els salaris estan equiparats.

Que el sector que paga més sigui alhora el que tingui la bretxa més alta es pot explicar en part perquè la proporció de dones que treballen en aquest sector en tasques administratives i auxiliars és més alta que la d'homes. Però, aïllant l'efecte de grup professional, les dones que treballen en finances i assegurances amb un càrrec de llicenciades, enginyeres i alta direcció van cobrar un 48% menys que els seus col·legues masculins; és a dir, la bretxa creix en les categories professionals més altes.

Gràfic 7. Salari mitjà segons sector d'activitat.

Gràfic 8. Salari mitjà segons sector d'activitat, nombre de treballadors i bretxa salarial.

Per contra, l'hostaleria té, deixant de banda el transport, la bretxa més baixa (6,3%). Com passa en altres col·lectius, quan els salaris són molt baixos s'estreny el marge per la desigualtat salarial.

Tal i com es fa palès al Gràfic 8, activitats administratives i auxiliars i activitats professionals, científiques i tècniques són dues de les activitats que ocupaven més treballadors i on les bretxes van ser més elevades (36,5% i 31%, respectivament).

Són interessants sectors com educació, sanitat o Administració Pública. En tots tres casos, les dones són majoria i cobren menys, amb bretxes que van del 18 al 25%. Però, a més, també són majoria en el grup professional més alt, el llicenciats, enginyers i alta direcció, però, tot i això, també cobren menys que els seus col·legues masculins: un 11,6% en l'educació, un 10,9% en la sanitat i un 21% en l'Administració Pública.

Altres sectors on les dones són majoria i cobren menys són el comerç al detall (23,6%) o serveis socials (21,9%), mentre que a la indústria, on els homes representen dues terceres parts de l'ocupació, els sous de les dones eren un 21% inferiors als dels seus col·legues.

El nivell salarial també ve molt condicionat pel tipus de contracte, i la manca d'estabilitat en bona part de la nova contractació genera una forta polarització en els nivells retributius.

Els salaris mitjans dels treballadors amb contracte indefinit el 2014 (30.581 euros anuals) van superar en prop del 90%

els dels treballadors amb contracte temporal (16.188 euros). La diferència salarial entre ambdós tipus de contracte va ser més reduïda en el cas de les dones, on els guanys mitjans en les modalitats indefinides es van situar un 66% per sobre dels sous amb contracte temporal.

El salari dels treballadors amb contractes temporals va quedar d'aquesta manera situat un 43% per sota de la mitjana. Aquest tipus de contracte, amb una elevada presència del col·lectiu de joves, va suposar la sisena part del total a la MCVL, mentre que la contractació indefinida va representar més de tres quartes parts de la mostra. Altres situacions contractuals –6,5% de les observacions–, que inclouen col·lectius com els funcionaris afiliats a la Seguretat Social, van presentar un salari mitjà de 36.352 euros anuals, superior en un 27% als guanys mitjans dels residents a la ciutat.

Taula 5. Guanys salarials mitjans segons tipus de contracte. Barcelona (2014).

€/any

	Dones	Homes	Total
Contracte indefinit	25.832	35.335	30.581
Contracte temporal	15.559	16.920	16.188
Altres situacions ¹	32.840	41.196	36.352
Total	24.618	32.868	28.649

1. Funcionaris afiliats a la Seguretat Social i d'altres, que no estan obligats a informar de la seva situació contractual

Les retribucions de les dones van ser un 26,9% inferiors a les dels homes en la contractació indefinida. A la banda alta de les retribucions mitjanes, les dones amb contracte

indefinit del sector de finances i assegurances –amb una representació del 47%– van tenir uns salaris mitjans de 40.642 euros, un 41% inferiors als dels seus homòlegs (69.415 euros el 2014). A l'extrem inferior dels nivells retributius, a l'hostaleria, el sou mitjà de les dones amb contracte indefinit va ser de 15.930 euros, i la bretxa salarial va ser de només el 6,9%.

La major equiparació salarial es va donar en els contractes temporals, on la bretxa salarial va ser de només el 8%. Però també en aquest tipus de contractes, les diferències salarials entre homes i dones van ser més grans als sectors on les retribucions eren més elevades. Així, als sectors de l'educació i la sanitat, on el sou mitjà de les dones amb contracte temporal va superar els 24.000 anuals, les bretxes van arribar al 12,8% i al 20,1%, respectivament.

Juntament amb el tipus de contracte, el tipus de jornada és un altre dels condicionants fonamentals del nivell salarial. Les retribucions mitjanes dels treballadors amb jornada completa, 33.029 euros anuals, van més que doblar les dels assalariats amb jornada parcial (14.353 euros), especialment en el cas dels homes, on el salari mitjà va ser 2,5 vegades més alt.

Taula 6. Guanyos salarials mitjans segons tipus de jornada. Barcelona (2014).

€/any

	Dones	Homes	Total
Jornada completa	29.210	36.316	33.029
Jornada parcial	14.278	14.504	14.353
Total	24.618	32.868	28.649

En jornades completes la diferència salarial entre homes i dones va arribar a gairebé el 20%, mentre que la bretxa salarial en la jornada parcial va ser molt reduïda, pràcticament inexistent (1,6%).

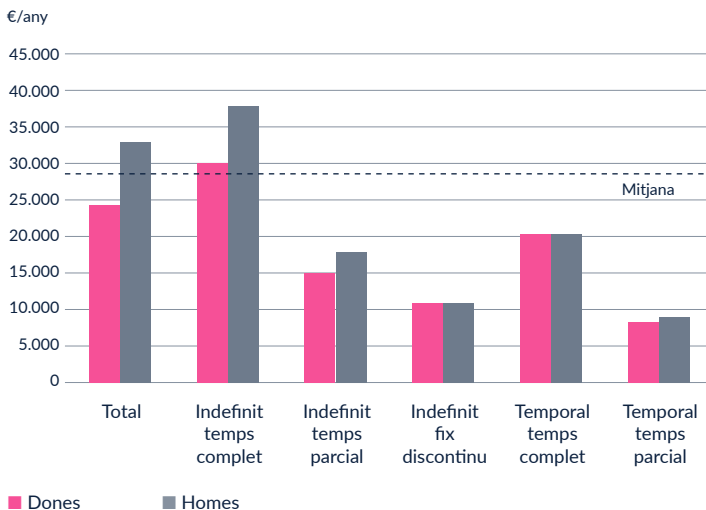
Però, més que la jornada parcial tingui salaris més igualitaris, el que succeeix és que compta amb una alta presència de dones amb salaris mitjans molt baixos, de poc més de 14.200 euros anuals, la meitat de la mitjana de la ciutat. A l'explotació de la MCVL, la població resident ocupada a temps parcial representava el 23% del total, percentatge que va arribar fins al 30,8% en el cas de les dones, enfront del 15,8% dels homes. Per altra banda, les dones ocupaven dos de cada tres llocs de treball assalariats amb jornada parcial (67%), un tipus de jornada –que no sempre es fa de forma voluntària– sovint lligada a modalitats de contractes més barats i flexibles.

Així, al sector de les activitats administratives i auxiliars, un dels de sous més baixos, el pes de l'ocupació a jornada parcial va arribar al 38%. El salari de les administratives i auxiliars en jornada parcial (10.962 euros anuals) es va situar lleugerament per sobre el dels seus homòlegs, però cal tenir en compte que, del total de treballadores del sector, les que tenien jornada parcial van arribar al 50,9% (front al 22% dels homes), i que l'ocupació a temps parcial al sector va estar dominada per les dones, que van ocupar gairebé tres de cada quatre llocs de treball (74%).

Ara bé, a sectors com l'educació, on el pes de la jornada parcial també era alt, però les remuneracions van ser relativament més elevades, la bretxa salarial en jornada parcial es va enfilir fins al 25%.

Analizant tot el ventall de modalitats contractuals, els salaris més elevats (20% per sobre de la mitjana) els van percebre els treballadors amb contracte indefinit a temps complet (34.289 euros), mentre que a la banda baixa, el salari mitjà dels treballadors amb contractes temporals a temps parcial (8.614 euros), va quedar molt allunyat de la mitjana (70% per sota), representant només una quarta part dels primers.

Gràfic 9. Salaris mitjans per tipus de contracte.

Les bretxes més altes es van donar en les modalitats de contracte indefinit –tant els de temps complet (21,8%) com els de temps parcial (19%)–, a excepció dels fixes discontinus, on el col·lectiu femení va percebre uns salaris lleugerament superiors als dels seus homòlegs. En les dues modalitats més precàries de contracte indefinit, les dones van representar dos terços del total de treballadors. La major equiparació salarial es va donar en els contractes

temporals a temps complet (0,5%), mentre que a la modalitat amb més baixes remuneracions, la dels temporals a temps parcial, on la presència femenina era del 60%, la bretxa va ser del 7,1%.

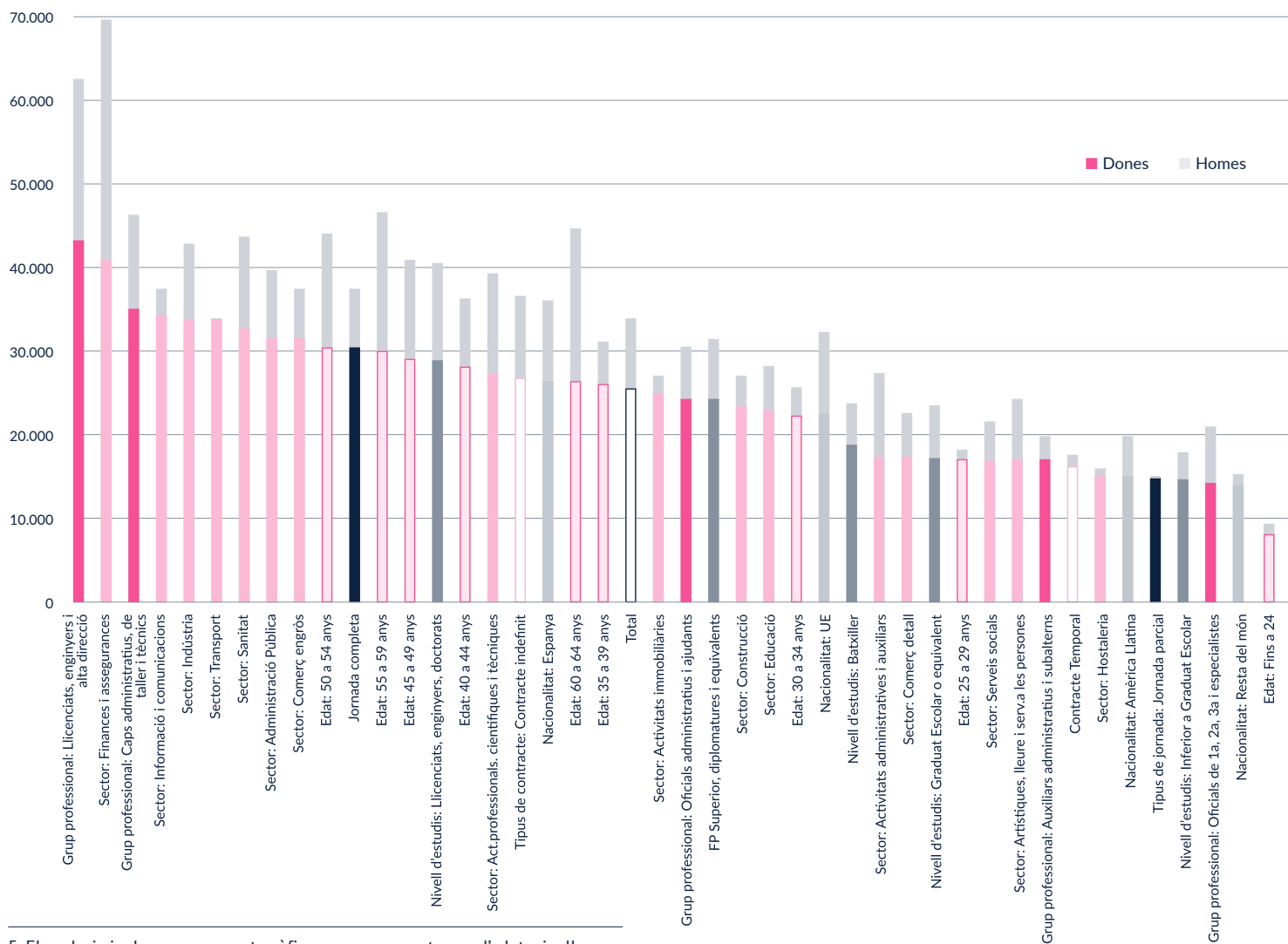
El gràfic 10 posa de manifest les diferències salarials entre homes i dones en valors absoluts, i a la vegada permet identificar els col·lectius de dones amb una major precarietat salarial, dibuixant un perfil que es correspon amb el de dones joves de fins a 24 anys i no europees (d'Amèrica Llatina i de la resta del món), amb un nivell d'estudis inferior al graduat escolar, dels grups professionals d'oficials i auxiliars administratives i subalternes, treballant en jornada parcial, al sector de l'hostaleria i amb contractes temporals.

Les més grans diferències salarials en termes absoluts es van donar en els dos col·lectius amb retribucions mitjanes més elevades: al sector de finances i assegurances, els homes van cobrar de mitjana 27.700 euros bruts anuals més que les dones, i al grup professional de llicenciats, enginyers i alta direcció, les dones van percebre 18.800 euros menys que els seus homòlegs. També van ser considerables les diferències de sou al grup d'edat de 60 a 64 anys, on les dones van cobrar de mitjana 17.800 euros menys.

El gràfic 11 permet copsar les diferències salarials entre homes i dones en termes relatius. Com ja hem vist, la bretxa salarial va ser generalitzada, i es va donar en totes les franges d'edat, en tots els nivells educatius, nacionalitats i grups professionals, en gairebé la totalitat de sectors, tipus de contracte i jornada, amb independència

Gràfic 10^è. Salari mitjà de les dones i diferència respecte el salari dels homes.

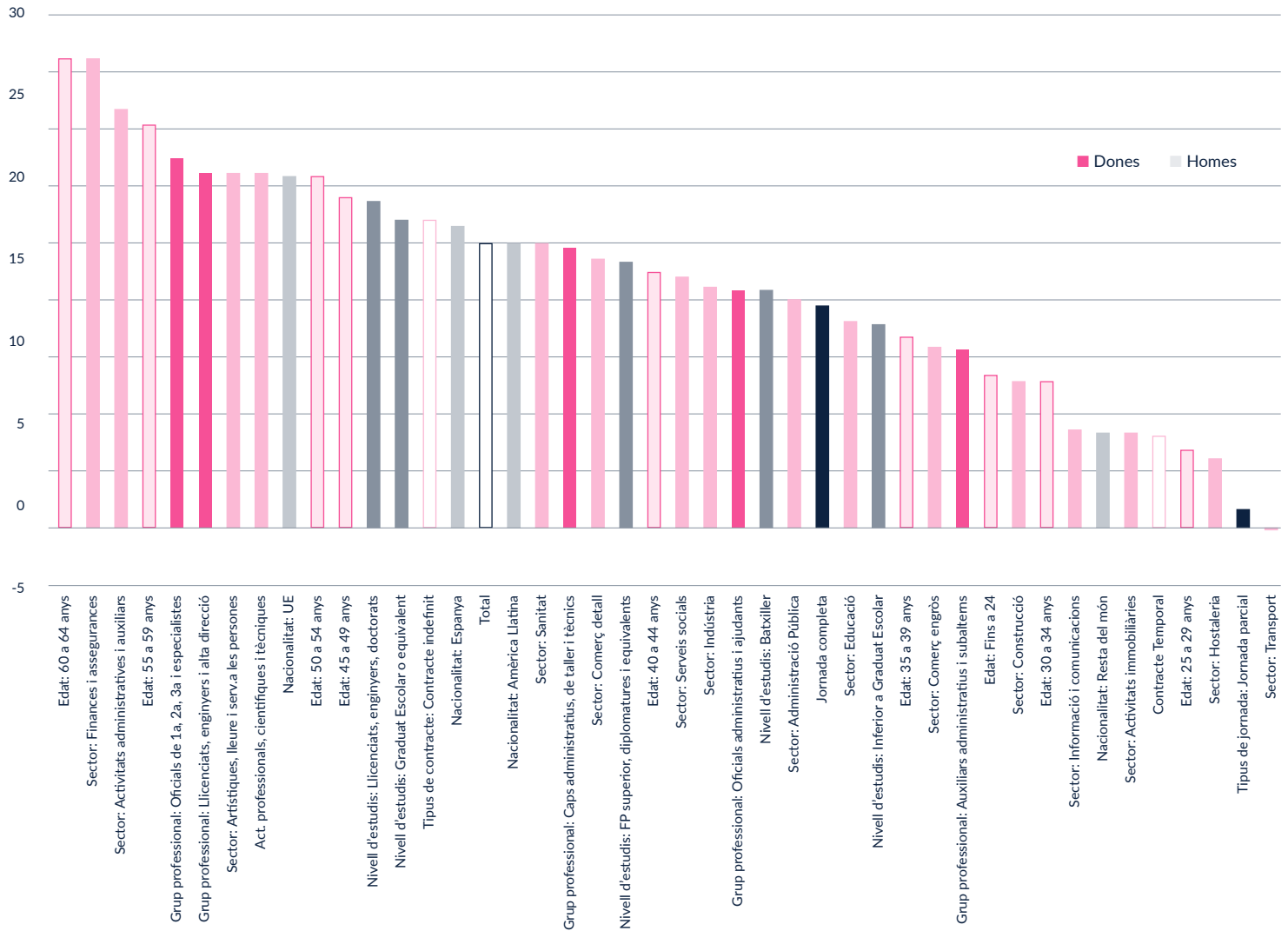
Euros bruts anuals

5. Els salaris inclosos en aquest gràfic corresponen a trams d'edat, nivell d'estudis, nacionalitat, sector d'activitat, grup professional, tipus de contracte i tipus de jornada dels assalariats residents a Barcelona amb valors mostrals significatius el 2014.

Gràfic 11. Bretxa salarial.⁶

Diferència salarial entre dones i homes (%)

6. Diferència salarial entre homes i dones calculada com a diferència entre els ingressos bruts mitjans anuals entre homes i dones expressada en % dels ingressos bruts mitjans dels homes.

del pes relatiu d'homes i dones en cadascun d'aquests àmbits.

Però la superior presència relativa d'un o altre sexe en el tipus de jornada i en algunes modalitats contractuals (com ara la dels treballadors fixos discontinus) sí que va tenir una relació directa amb les bretxes salarials.

En definitiva, tant les remuneracions salarials com les diferències de sous entre homes i dones van ser més elevades en les edats avançades i van augmentar quan les persones tenien nivells formatius més alts, mentre que entre la gent jove i en les categories amb salaris més baixos és on hi va haver menors bretxes salarials. Deixant de banda el sector del transport, les més baixes –del 8% o menys– corresponien a jornades parcials, el sector de l'hostaleria, joves d'entre 25 i 29 anys i contractes temporals. En tots quatre casos, el sou se situa entre un 40 i un 50% per sota de la mitjana; és a dir, són tan baixos que no deixen gaire marge per diferències entre homes i dones.